

Література:

1. Болт Г.Дж. Практичний посібник із керування збутом. Пер. з англ. 1991. 271 с.
2. Данько М. І. та ін. Транспортна логістика. Складові частини логістики: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.; Українська держ. академія залізничного транспорту. Харків : УкрДАЗТ, 2004. 157 с.
3. Кальченко А.Г. Логістика: підручник.. Київ: Київський національний економічний ун-т, 2003. 284 с.
4. Сумець О.М. Логістичні витрати підприємства: теоретичний аспект: монографія. Харків: КП «Міська друкарня», 2013. 224 с.
5. Сумець О.М. Логістичні витрати підприємств олійно-жирової галузі: формування та оцінювання : монографія. Харків : Вид-во НУА, 2017. 243 с.
6. Таньков К.Ч., Тридід О.М., Колодизева Т.О. Виробнича логістика: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл.; Харківський держ. економічний ун-т. Харків: ВД «ІНЖЕК», 2004. 352 с.
7. Шевців А.Ю., Петецький І. Логістичні витрати підприємства: формування та оцінювання: монографія. Львів: Вид-во «Львівська політехніка», 2011. 244 с.

ПРЕДМЕТНА ОБЛАСТЬ РІШЕНЬ КОРИСТУВАЧІВ В КОНТЕКСТІ ПІДГОТОВКИ ІНТЕГРОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ

Шерстюк О.А., доктор економічних наук, доцент,
Національний науковий центр
«Інститут аграрної економіки», м. Київ, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9866-511X>

Для визначення інформації щодо фіскальних розрахунків підприємства, яка має бути відображена в інтересах користувачів інтегрованої звітності, насамперед, пропонуємо систематизувати їхні інформаційні очікування. Їх зміст має визначатися, виходячи зі спрямованості та характеру рішень, які приймають зацікавлені особи на підставі відповідних даних.

Предметна область рішень користувачів інтегрованої звітності, зацікавлених в отриманні даних щодо фіскальних платежів підприємства визначається чинниками, що можуть розрізнятися не лише цілями, які, як очікується, мають бути досягнуті внаслідок впровадження рішень користувачів, але й рівнями зазначеного впливу. Саме цей аспект має бути врахований під час формування форм інтегрованої звітності з метою відображення у відповідних формах даних про розрахунки підприємства з бюджетом.

Найбільш узагальнений рівень чинників, які впливають на рішення користувачів інформації про фінансові розрахунки підприємств, є рівень впливу прийнятих рішень на осіб, які уповноважені здійснювати фінансово-господарську діяльність в цілому та окремі її елементи, представлені господарськими операціями або їх сукупністю у форматі сегментів. В контексті реалізації такого впливу відбувається, з одного боку делегування повноважень ініціаторам господарських операцій, особам, які формалізують та імплементують алгоритми їх здійснення та безпосереднім виконавцям окремих процесів.

Ініціатори господарських операцій зацікавлені, як правило, у досягненні стратегічних, оперативних та тактичних цілей діяльності і, як наслідок, визначають основні критерії такого досягнення. Стосовно фінансових розрахунків відповідні цілі, як правило, враховують вибір (за наявної можливості) застосовуваної форми оподаткування (загальна або спрощена), визначення критеріїв оптимізації податкового навантаження, а також балансування власних економічних, соціальних, політичних та інших видів інтересів з інтересами держави.

Організатори господарських процесів з урахуванням формалізованих ініціаторами цілей і завдань визначають та розподіляють ресурси, необхідні для їх вирішення, і забезпечують реалізацію алгоритмів їх використання. При цьому, визначаються кількісні, якісні та вартісні характеристики необхідних ресурсів, враховуються технологічні вимоги, а також параметри створення продукту (виробу чи послуги). Водночас, враховуються фінансові наслідки кожного процесу.

Виконавці господарських операцій в межах делегованих їм повноважень здійснюють заходи реалізації визначених організаторами алгоритмів. Серед іншого, до їх повноважень відноситься участь у заходах формування податкової та фінансової звітності (участь в інвентаризації, подання поточних звітів, працівники бухгалтерської служби формують показники податкових декларацій, на підставі яких здійснюється сплата податків та інших обов'язкових платежів тощо).

Діяльність підприємства здійснюється в умовах впливу середовища, основними елементами якого є держава, суспільство, постачальники ресурсів та замовники продукції або послуг.

В контексті здійснення фінансових розрахунків держава відіграє провідну роль, оскільки є не лише учасником окремих бізнес-процесів, але й безпосереднім їх бенефіціаром. Зважаючи на це, є

підстави констатувати не лише наявність її впливу на рішення користувачів відповідних даних, але й його безумовність та невідворотність. При цьому, держава формалізує у нормативно-правових документах як правила оподаткування та здійснення фіскальних розрахунків кожного із суб'єктів фінансово-господарської діяльності, так і порядок самої діяльності та складання фінансової, податкової, митної, статистичної та інших видів звітності за її наслідками. Зазначене обумовлює потребу розкриття в інтегрованій звітності не лише фіскальні наслідки діяльності підприємства, але й параметри іншого впливу держави.

В багатьох країнах світу суспільство через громадські об'єднання визначає в інтересах держави низку критеріїв соціальної відповідальності, яким має відповідати діяльність підприємств. Зокрема, це стосується обов'язковості дотримання норм захисту природного середовища, здійснення внесків для розвитку територіальних громад, участі у благодійних заходах, фінансування освіти й надання медичних послуг, здійснення заходів щодо перекваліфікації працівників тощо.

Взаємодія підприємства з постачальниками і замовниками є найрозповсюдженішим елементом фінансово-господарської діяльності. Це означає, що будь-які розрахунки підприємства з контрагентами можуть мати обов'язкові фіскальні наслідки (нарахування та сплата податків та інших обов'язкових платежів. Особливістю такої взаємодії є те, що відповідні розрахунки прямо чи непрямо залежатимуть від повноти та своєчасності розрахунків підприємства з бюджетом. У випадку прямого впливу (зокрема – роздрібна реалізація товарів або послуг з готівковими розрахунками) господарська операція безпосередньо визначатиме необхідність визнання та погашення податкового зобов'язання з податку на додану вартість (у розрахунках з покупцями) або отримання права на податковий кредит (у розрахунках з постачальниками), оскільки платником податку є саме підприємство. Натомість, розрахунки з персоналом, який є постачальником ресурсу праці) має непрямий характер в контексті розрахунків з податком з доходів фізичних осіб, оскільки формально платником податку є отримувач грошової виплати.

Будь-яка господарська операція має за результат зміни в активах підприємства та (або) у джерелах їх формування (зобов'язаннях і власному капіталі). Ефективність діяльності підприємства оцінюється, як правило, в контексті здійснення заходів управління зазначеними показниками.

Фіскальний аспект управління активами та джерелами їх створення охоплює наступні складові:

1) включення чи невключення (капіталізація) до вартості активів податків та інших обов'язкових платежів. Виходячи з цього, фіскальна складова вартості активів може мати суттєве значення, що впливатиме на прийняття рішень стосовно доцільності їх придбання або створення;

2) виплата відсотків за використання позикових ресурсів призводить до зменшення об'єкта оподаткування податком на прибуток. Зазначене може бути враховане при оптимізації фінансової структури капіталу підприємства;

3) виплата державі частини прибутку на її частку у власному капіталі (наприклад, у форматі дивідендів). Врахування цих платежів може потребувати додаткових грошових коштів, що негативно позначатиметься на фінансово-майновому стані підприємства.

Варто також відзначити, що існують певні платежі, які здійснюються на користь держави, хоча не пов'язані зі змістом конкретних господарських операцій. Прикладом таких платежів є податки на нерухоме майно, мито, реєстрацій та дозвільні збори, фінансові санкції тощо. Такі види платежів є додатковим напрямком витрачання найліквіднішої складової активів (грошових коштів). З іншого боку, несплата може призвести не лише до фінансової відповідальності, але й до неможливості виконувати певні види господарських операцій чи здійснювати діяльність в цілому.

Зазначені та інші аспекти фіскальних розрахунків підприємства формують предметну область рішень користувачів інтегрованої звітності. Такі аспекти мають як фінансовий, так і не фінансовий характер, проте під час використання з метою обґрунтування та прийняття рішень користувачами інформації враховуються комплексно. При цьому, різні користувачі можуть мати різні критерії для оцінювання як фінансових, так і не фінансових даних. Наприклад, під час створення нового суб'єкта підприємництва чи реорганізації існуючого одна група користувачів може бути зацікавлена у здійсненні високорентабельних видів діяльності, що передбачає оплату окремих видів державних дозволів, але такі платежі не будуть суттєвими порівняно з результатами діяльності. Натомість, інші користувачі нададуть перевагу залученню держави до власного капіталу підприємства, що, на їх думку, матиме значення для перспектив його участі в реалізації державних програм.